

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 103/14

Luxemburg, 17 iulie 2014

Hotărârea în cauzele conexate C-58/13 și C-59/13
Angelo Alberto Torresi și Pierfrancesco Torresi/Consiglio dell'Ordine
degli Avvocati di Macerata

**Revenirea într-un stat membru pentru a exercita în acesta profesia de avocat sub
titlul profesional obținut în alt stat membru nu constituie o practică abuzivă**

*Pentru resortisanții Uniunii, posibilitatea de a alege statul membru în care să își obțină titlul
profesional și pe cel în care să își practice profesia este inerentă exercitării libertăților
fundamentale garantate prin tratate*

Directiva privind stabilirea avocaților¹ are ca obiect facilitarea exercitării cu caracter permanent a profesiei de avocat (cu titlu independent sau salariat) într-un alt stat membru decât cel în care s-a obținut calificarea profesională, profesia neputând însă fi exercitată decât sub titlul profesional din statul membru de origine. Directiva prevede că autoritatea competentă din statul membru în care avocatul se stabilește îl înregistrează pe baza prezentării unui certificat care atestă înregistrarea lui la autoritatea competentă din statul membru în care a obținut titlul profesional².

După ce și-au obținut diploma universitară în drept în Italia, doi resortisanți italieni (domnii Angelo Alberto și Pierfrancesco Torresi) au obținut o diplomă universitară în drept în Spania. La 1 decembrie 2011, aceștia au fost înscriși ca avocați în tabloul Ilustre Colegio de Abogados de Santa Cruz de Tenerife (Baroul Santa Cruz de Tenerife, Spania). La 17 martie 2012, domnii Torresi au solicitat Consiliul Baroului Macerata (Italia) înscrierea lor³ în „secțiunea specială a tabloului avocaților”. Această secțiune include avocații care dețin un titlu profesional eliberat în alt stat membru decât Italia, dar care sunt stabiliți în această țară.

Întrucât Consiliul Baroului Macerata nu s-a pronunțat în termenul stabilit, domnii Torresi au sesizat Consiglio Nazionale Forense (Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din Italia, denumit în continuare „CNF”) pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la cererile lor de înscriere. Domnii Torresi susțin că normele în vigoare nu prevăd decât o singură condiție pentru înscriere, și anume prezentarea unui „certificat care să ateste înregistrarea la autoritatea competentă a statului membru de origine” (în speță, Spania). Întrucât această condiție a fost îndeplinită în speță, domnii Torresi consideră că ar fi trebuit să fie înscriși pe listă.

CNF consideră că domnii Torresi nu pot să invoce Directiva privind stabilirea avocaților în cazul în care obținerea titlului profesional în Spania are drept unic scop eludarea dreptului italian privind accesul la profesia de avocat și constituie astfel o exercitare abuzivă a dreptului de stabilire. CNF întreabă, așadar, Curtea de Justiție dacă autoritățile competente ale unui stat membru pot să refuze, invocând un abuz de drept, înscrierea în tabloul avocaților a resortisanților naționali care, după obținerea unei diplome universitare în țara lor, s-au deplasat în alt stat membru pentru a dobândi acolo calificarea profesională de avocat și au revenit apoi în primul stat membru pentru a exercita în acesta profesia de avocat sub titlul profesional obținut în cel de al doilea stat⁴.

¹ Directiva 98/5/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 de facilitare a exercitării cu caracter permanent a profesiei de avocat într-un stat membru, altul decât cel în care s-a obținut calificarea (JO L 77, p. 36, Ediție specială, 06/vol. 3, p. 24).

² Articolul 3 alineatul (2) din directivă.

³ În conformitate cu articolul 3 din directivă.

⁴ Într-un astfel de caz, avocatul este obligat să-și exercite activitatea în statul membru gazdă sub titlul profesional din statul membru de origine, în condițiile în care acest titlu trebuie indicat în limba oficială a statului membru de origine, în

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea amintește mai întâi că, pentru a facilita exercitarea cu caracter permanent a profesiei de avocat într-un alt stat membru decât cel în care s-a obținut calificarea profesională, Directiva privind stabilirea avocaților instituie un mecanism de recunoaștere reciprocă a titlurilor profesionale ale avocaților migranți care doresc să își exercite profesia sub titlul profesional de origine. Legiuitorul Uniunii a intenționat astfel să elimine disparitățile dintre condițiile de înregistrare naționale care se aflau la originea unor inegalități și a unor obstacole în calea liberei circulații. Directiva urmărește, așadar, să realizeze o armonizare completă a condițiilor aplicabile în ceea ce privește dreptul de stabilire al avocaților.

Curtea a statuat deja că prezentarea unui certificat care să ateste înregistrarea în statul membru de origine este singura condiție pentru înregistrarea persoanei în cauză în statul membru gazdă, pentru ca respectiva persoană să poată profesa în acest stat membru sub titlul profesional din statul membru de origine⁵.

Curtea subliniază că justițiabilii nu trebuie să poată invoca în mod fraudulos sau abuziv normele Uniunii și că un stat membru are dreptul să ia orice măsură necesară pentru a împiedica resortisanții săi să eludeze în mod abuziv legislația națională. În această privință, Curtea amintește că constatarea existenței unei practici abuzive necesită un element obiectiv (și anume ca scopul urmărit de reglementarea Uniunii să nu fi fost atins în pofida respectării formale a acesteia) și un element subiectiv (și anume să se constate că există intenția de a obține un avantaj nejustificat).

Cu toate acestea, Curtea consideră că, **în cadrul unei piețe unice, posibilitatea resortisanților Uniunii de a alege statul membru în care doresc să își obțină titlul profesional și pe cel în care intenționează să își practice profesia este inerentă exercitării libertăților fundamentale garantate prin tratate.**

Deplasarea unui resortisant al unui stat membru, care deține o diplomă universitară obținută în țara sa, într-un alt stat membru pentru a dobândi titlul de avocat și revenirea sa ulterioară în țara sa pentru a exercita în aceasta profesia de avocat sub titlul profesional obținut în celălalt stat membru **reprezintă concretizarea unuia dintre obiectivele directivei și nu constituie o exercitare abuzivă a dreptului de stabilire.**

Nici faptul că cererea de înscriere în tabloul avocaților a fost prezentată la puțin timp după obținerea titlului profesional în statul membru de origine nu constituie un abuz de drept, întrucât directiva nu impune o perioadă de experiență practică în statul membru de origine.

Curtea ajunge la concluzia că deplasarea unui resortisant al unui stat membru care deține o diplomă universitară în alt stat membru pentru a obține în acesta calificarea profesională de avocat și revenirea lui în țara sa sub titlul profesional dobândit în celălalt stat membru nu constituie o practică abuzivă.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

mod inteligibil și astfel încât să se evite orice confuzie cu titlul profesional din statul membru gazdă [articolul 4 alineatul (1) din directivă].

⁵ A se vedea Hotărârile din 19 septembrie 2006, Comisia/Luxemburg (cauza [C-193/05](#)) și Wilson (cauza [C-506/04](#)). A se vedea de asemenea comunicatul de presă nr. [76/06](#).